

ŠTEVILKA
L E T O IX.
TRST 1962-63

4

GALEB

Izhaja mesečno • Izdajatelj in odgovorni urednik je Ivan Grbec • Ureja ga uredniški odbor • Tiska tiskarna »Graphis« v Trstu, ul. Sv. Frančiška 20
Naslovno stran je napravil R. Hlavaty

VSEBINA

Ludovika Kalan: Večer ob morju	73
Pavle Martinc: Kraške pripovedke	74
Miro P.: Potovanje okoli sveta v go-kartu	77
Ciril Murnik: Na kajmane	78
Gustav Strniša: Meseci in novo leto	79
A. S. Puškin: Zimski večer	82
J. Murn Aleksandrov: Zimski časj	82
Jože Jesih: V zobozdravnikovi čakalnici	83
R. Kragelj: Na valovih pragozdne reke	84
Fran Roš: Naša ladja	88
Tone Seliškar: Vrabe — mornar	89
Miro P.: Strmec — Soccerb	90
VI. Kodrič: Buči, buči, morje Adrijansko	93

Večer ob morju

Zašlo je že sonce
v megleno obzorje
za rdečkasto morje.
Čez sivo nebo je vijoličast trak
pramene razpel
in mavrične barve
se zlivajo v mrak.
Še zadnji oblak
je z zlatom obrobljen zardel.

Galebi vreščijo
in krilijo, zibljejo se nad valovi.
Od juga oblake podijo
pomladni vetrovi.
Že ribiška ladja
na lov se pripravlja,
vrvi odvezuje,
se ribič poslavlja.

Svetilniki — morja stražarji —
odpirajo svetle oči,
da pravo pot najdejo ladjam mornarji,
ko temna obal je in črne noči.

Že mreže so ribiči ribam zagnali.
V čereh so kričeči galebi zaspali.
Iz nizkih oblakov nalahko prši
in morje šumeče diši... diši...

MOJA NONA PRIPOVEDUJE... NUNGA ŽUPANJA

Moja nona je bila na Krasu zelo znana. Pravzaprav ni bila znana zato, ker je bila moja nona, temveč zato, ker je bila županova žena. Ves goriški Kras je imenoval mojega nonota samo z vzdevkom »nunc župan«. Kaj pa mislite! To je bila velika čast, da so ga celih petindvajset let zaporedoma volili za župana. Imeli so ga pa tudi drugače radi. Botroval je neštetim otrokom. Skoraj vsaka hiša je imela po enega Lojzka, Francka, Pepka, Tončka, Blažka ali Matička ali pa vsaj po eno Urško, Barbko, Maričko, Klementinco, Kristinco ali enostavno Tinco, katero je moj nono v cerkev nesel, da jo je gospod nunc krstil. Zaradi tega so mu upravičeno rekli »nunc župan«. Po drugi strani so se mu ljudje hoteli prikupiti s tem, da so zelo upoštevali mnenje in prijateljstvo moje none, kateri so še vsi starejši ljudje rekli zato, ker je bila županova žena, nunca, (t. j. botra), pa zato, ker je kakor nono botrovala marsikateremu frkolinu iz obširne okolice goriškega Krasa od Trstelja do Brestovice

ter od Fajti hriba do Komna in še dalje.

Moj nono se je naučil pisati in brati že v prvem letu svojega županovanja. Včasih, ko je bil dobre volje, me je vzel na kolena in mi, ker sem bil na glasu kot najtrša butica vsega mlajšega rodu v družini, postavljaj za vzgled sebe, ki se je naučil brati in pisati ter računati v borih treh tednih. Seveda sem ga zaradi tega občudoval. Veliko bolj pa sem občudoval mojo nono, ki je ostala nepismena, kljub temu, da je bila žena tako imenitnega moža. Ker mi pisanje ni šlo od rok in ker mi je tudi branje delalo nezaslišane težave, me je tolažila pač s tem, da bom postal dober kmet, »kmet starega kova«, kakor je imela navado reči.

Učila me je mlatiti in čistiti fižol, trgati grozdje, nabirati češnje, saditi koruzo (ali bolje: sirk, kakor pravijo pri nas), sejati ajdo (ali po naše jejdo) in tako dalje. Na pašniku, imenovanem Zalipovnjek, je rasla divja trta. Ko sva gonila živino na pašo, mi jo je pokazala in moral sem ji

»pomagati rasti«. Odsekal sem nekoliko gabrovih in jesenovih prekel ter sem z njeno pomočjo naredil pravi pravcati latnik, ki pa se je iz dneva v dan podrl in bi se podiral tudi tedne in mesece vsak dan, če mi ne bi priskočil na pomoč moj nono. Šele ko je on postavil latnik, je bilo gotovo, da bo obstal.

Silno imenitno se mi je zdelo, ko je moja trta začela cvesti, ko so se pokazale prve redke in drobne jagode. Še imenitneje pa je bilo takrat, ko sva z mojo nono v pozni jeseni opravila »bendimo« in ko sem prvič z bosimi nogami stopil v »plavnik« ter svoj pridelek dodobra zmečkal in pretočil. Moj plavnik je bil prav posebne vrste, ker ni imel niti oblike niti približne velikosti pravega plavnika. V »hramu« smo imeli star »brentač«, ki je že zdavnaj od-

služil in je puščal na vseh mogočih koncih. Z nonotom sva ga nekoliko popravila, namočila, zamazala luknje z mehko ilovico, da je končno postal dokaj dober. Ker je poslej služil temu namenu, je ostal »moj plavnik«.

Zelo sem bil razočaran, ko sem pokusil svoje prvo vino. Streslo me je po vsem telesu, tako je bilo kislo. Toda nona mi ga je vseeno »odkupila«. Po dvajset čentežimov liter mi ga je plačala. Ker ga je bilo nič manj kot dvajset litrov, sem torej dobil štiri lire. Celo bogastvo! Za mojo nono pa to niso bile lire niti čentežimi, temveč točno štiristo krajcarjev, ker je kljub nekajletni vladavini Italije v naših krajih še vedno uporabljala stare avstrijske izraze, ki so bili pri nas v rabi v njeni mladosti.

Tako sem zaslužil svoj prvi denar. In koliko hvale je bilo potem s strani moje none na moj račun! Postal sem »cel kmet«. In to ne samo v njenih očeh, temveč po njeni zaslugi v očeh vse soseske. Tega, da sem svojo nono razočaral, ker sem tiste štiri lire dal očetu za tobak in pijačo, rajši ne pripovedujem. Vendar sva prav kmalu postala spet dobra prijatelja.

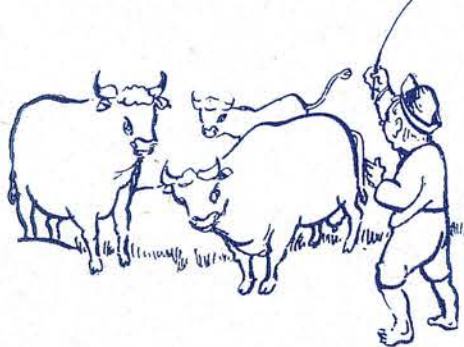
Ne da bi komu kaj povedala, je prihodnjo pomlad šla od doma in je ves teden ni bilo nazaj. Vsi smo jo iskali, toda brez uspeha. Še nono, ki mu zlepa ni šla nobena stvar do živega, je začel godrnjati nekaj, kar se je slišalo nekako kakor: »Kam je vendar šla ta hudikova baba.« Ze smo mislili njeno izginitev prijaviti karabinjerjem, ko se je »nunca županja« vrnila. Na predvečer oljčne nedelje je nenadoma stopila v kuhinjo s precejšnjo butaro dolgih in lepih oljčnih vej. Pripovedovala je, da je bila nekje na Vipavskem pri svo-

ji nečakinji in da je prinesla oljke za vaške pastirje: »Ta je za Kovačevega, ta je za stričevega, ta je za Primoževega in tako dalje.« Ko pa je prišla do zadnje, najdaljše, me je pomenljivo pogledala in rekla: »Ta pa je zate. Najmanjši pastir mora imeti najdaljšo šibo.« In tako sem bil uradno potrjen za domačega pastirja.

Naslednje jutro smo odnesli oljko v cerkev, kjer jo je gospod nunc blagoslovil (ali bolje: žegnal). Pravo žegnanje pa je bilo šele doma. Nona je z veje odstranila vse liste in vejice, jih skrbno spravila v papir,

še enkrat poškopila z žegnano vodo in dala v ogenj »za božje žegnanje krav, da bi imele mleko, volov, da bi dobro orali, vozili in dosti pripeljali, telet, da bi hitro rasla, za ovce, da bi dale dosti volne.« Potem je odmolila očenaš in mi izročila oljkovo šibo, da si jo shranim na omaro. »Pa glej, da je ne boš izgubil, ker pastir, ko žene prvič na pašo, mora požegnati in užegnati z žegnano oljkovo šibo.« Tako sem tudi storil.

Kljub svoji nepismenosti je bila moja nona modra žena. Vsaki stvari je vedela obrazložiti rojstvo, življenje in smrt. Poznala je vzroke in posledice vsakega naravnega in nadnaravnega pojava. Seveda ni niti govora o kaki knjižni modrosti, ki je ni niti marala, kajti sovražila je vse bukve razen »pratike«. Pratico pa je obrajtala, ker je svoje »ta mlade učila«, ob kakšni luni naj orjejo, sejejo, žanjejo in sekajo, kdaj je treba to in ono opraviti in pospraviti. Vsi vaščani in znanci iz sosednjih vasi so jo imeli za »učeno, pametno in študirano ženo«, čeprav je v pratiki poznala le lunine mene in vremenska znamenja.

Da je bila moja nona modra žena, sem na svoje veselje kaj kmalu spoznal. Po veliki noči so začeli travniki in pašniki lepo zeleneti in kmalu je napočil dan, ko me je poklicala in mi velela, naj prinesem oljkovo šibo. Ko sem jo prinesel, je sklicala vso družino v »štalo«. Tam smo pokleknil, glasno odmolili očenaš, se prekrižali in vstali. Nona je vzela steklenico žegnane vode in blagoslovila vsako živinčce posebej. Nato sem moral jaz kot uradni družinski pastir udariti z oljkovo šibo vsako žival, od največjega vola do najmanjšega teleta in ovce. Temu je nona

rekla »požegnati in užegnati«. Ko je bilo to opravljeno, je nono živino odvezal in šli smo na Poljane.

Tedaj se je začela prava šola. Nona me je učila razlikovati »grizo« od pašnika, pašnik od travnika, grm od posameznega drevesa, hrast od jesena in gabra in podobno. Selila sva se od pašnika do pašnika. Kmalu sem spoznal dobre lastnosti obzidanih pašnikov. Krav ni bilo treba več zavračati, ker niso mogle zaiti

na tuje ali »na lecko«, kakor se je reklo pri nas. Ko sva zajadrala v obzidane pašnike, sva zagradila vhodno vrzel s trnjem ali bodečo žico in začela z najinimi potepi. Iz Srednje griže, ki je bila eden od najoddaljenjših pašnikov, sva počasi zajadrala v kraške hribe, najprej na Goljek in Jamljek in nato vedno dalje. Mnogokrat se je zgodilo, da je moral nono sam po živino, ker naju ni bilo pravočasno domov.

Ko sva prvič prišla na Goljek — tja me je peljala zato, da bi mi pokazala, »kako velik je svet«, — mi je nona pokazala Vipavsko dolino in obširno Furlansko ravnino. Znala je stvari prikazati tako, da je na prvi mah ostalo vedno nekaj nepojasnjenega. Hvalila je Vipavsko dolino in Furlansko ravnino zaradi njune plodne zemlje in obenem tarnala nad kamenitim Krasom, ki daje sicer dobre plodove, a komaj zadosti za vse dolgo leto. Tako se je zgodilo, da mi je kar vsilila vprašanje: »Nona, zakaj pa je na Krasu toliko kamenja?« In nona, ki je komaj čakala, da bom to vprašal, mi je odgovorila z legendo.

(Dalje prihodnjič)

REKI

V vinu utone več ljudi kot v morju.

—●—

Alkohol podi razum iz glave, denar iz žepa, zdravje iz telesa, srečo in mir iz hiše.

—●—

Skozi krčmo pelje pot v bolnišnico, v ubožnico in v ječo.

—●—

Žganje je voda smrti.

Na kajmane.

Liberija slovi po svojih prostranih nižinah, ki so preraščene s tropskim rastlinstvom. Številne reke, ki se prebijajo skozi nižavje, so polne značilnih tropskih živali in zato seveda ne manjka najbolj nevarnih kajmanov. Krokodil je sicer plašna žival, ko se sonči na obrežju, v vodi pa je zelo nevaren. Zato se ga ljudje zelo bojijo. O njem kroži med domačini veliko zgodb, ki imajo v sebi včasih le zrno resnice, čeprav so tropski prebivalci po svoji naravi zelo praznoverni ljudje.

Po prašni afriški cesti smo v džipu prodirali iz glavnega mesta Monroviye v Salale, ki so kakih 100 km od obale, preko številnih rek in rečic, kjer so nas prepeljali s splavi. Zato je bila pot dokaj utrudljiva in nemajhna tudi žeja. V večernih urah

pa roji komarjev, ki so se podili okrog naših mrež. Prenočili smo v stavbi, ki ji pravijo hotel.

Naslednje jutro smo se namenili potovati s pirogo po reki na kajmane. Previdno je drsela piroga po vodni površini pod spretnim vodstvom starega, izkušenega lovca in ribiča Dembe. Nobenega vetrčka, noben list se ne premakne, sonce je že visoko, vsak čas ga bomo imeli v zenitu, le senca visokih dreves nas vsaj nekoliko brani pred žgočimi žarki.

Po treh urah vožnje smo dospeli do črnske vasi, kjer smo se ustavili. Ko smo povedali domačinom, da smo namenjeni na kajmane, je bilo njihovo veselje veliko, kajti pred dobrim tednom je vladala med kočami velika žalost. Možje so bili na-

menjeni v sosednjo vas. Pluli so s pirogo in naenkrat se je pojavil star kajman, nekajkrat zamahnil z repom in piroga se je prevrnila. Od šestih mož se je le enemu posrečilo, da je srečno splaval na obrežje. Vsi ostali so izginili pod vodo, kajti staremu kajmanu sta se pridružila še dva. Domačini pripovedujejo, da kaj-

mani napadajo le može, jih potegnejo pod vodo, potem jih pa odvedejo v svoje brloge na obrežje, v katere se pride le po kanalu pod vodo.

Ta dan nismo imeli sreče. Videli nismo nobenega kajmana in smo se popoldne vrnili, kajti ni kazalo, da bi prenočevali v pragozdu, za kar nismo bili pripravljeni.

GUSTAV STRNISA

Ilustriral: SAVO SOVRE

MESECI IN NOVO LETO

Meseци so se med seboj prepirali, kdo bo pozdravil novoletno dete. Najbolj se je usajal starina Decembar, gladil svojo belo, predivasto brado, zamišljeno prikimal, svečano dvigal roko in počasi, toda poudarjajoč vsako besedo, govoril:

starejši sem in vi bi me morali vsi spoštovati in poslušati! Pa mi pred nosom odpelje novo leto najmlajši, ta predrzni Januar, ki je sploh brez srca! Kako naj ima srce, saj sem še jaz skoraj brez njega, tako slabotno čutim v svojih prsih njegovo utripanje! Kako naj ga potem čuti ta mrzlec, ki je ves zakopan v sneg in led?»

»Vsako leto, ko se bliža trenutek, da se nam nasmehne novoletni otrok, prisopiham in čakam, da bi ga kot najstarejši mesec objel in pozdravil, saj smo mu vsi hvaležni, ker nam prinaša svoje darove. Da! Da! Naj-

»O, ta šmentani Januar! Še slabši je kot jaz, ki se polagoma vendarle že pripravljam za pomlad, čeprav je ne dočakam nikoli!« je godrnjal Februar, se ozrl po svoji pisani obleki, posejani s kraguljci, in se zarežal:

»Jaz se vsaj včasih spozabim in poskočim, zapraznujem veselega pušta, da vsi ljudje zarajajo in se otresejo skrbi! Zato si vedno mislim, da sem bolj vreden kot Januar, da bi prvi pozdravil novo leto!«

Tudi Marec se je razhudil, češ da je skrben in preudaren gospodar, ki že pripravlja seme za setev in okopava vinograd ter je vsekakor bolj važen kot ledeni Januar.

»Da! Da! Vsi bi radi pozdravili novo leto in se mu zahvalili, vsak se po svoje pripravlja, da bi ga sprejel in objel,« se je oglašil poredni April z zeleno kapico na glavi. Pri tem je mežikal in se veselo hahljal, zadovoljen, da so se meseci razburjali.

»Najbolj dehteče šmarnice pripravljam zanj, pa tudi drugo cvetje že skrbno gojim, saj se mi ne zdi nič«

sar škoda, da bi tega otroka res dostojno počastil. Slednje leto sem znova prepričan, da se bo ustavil pri meni in se nasmehnil v objemu mojega cvetja,« se je oglašil rdečelični Majnik z drobnim šopkom šmarnic v gumbnici.

»Pa jaz, kaj pa jaz! Moj vrt je ves omamljen od vonja samih rož. Okoli njih plešejo marljive čebele in nabirajo slastni med. Po polju pa kosijo kmetje seno, da bi se novoletnik, ko bi došel do kopic, tam odpočil med vriskanjem živahnega škrjanca, ki se urno dviga. Pa ga zaman čakam!« je potožil Junij s šopkom vrtnic za svojim zelenim kastorcem.

Pa ga je prevpil Julij z zlatim žitnim snopom pod pazduho:

»Tudi jaz ga pričakujem! Iz zorečega žita sem spletel zanj blestečo zibelko. Vmes sem vtikal sončne žarke, da bo kar očaran. Zdaj upam, da ga bom jaz prvi pozdravil in se bo z menoj začelo novo leto.

Avgust je mrko gledal z rovnico v roki, ko je dejal:

»Jaz že kopljem krompir, orjem strnišče in obiram zgodnje sadje. Da! Da! Če bi mogel pretentati novoletno dete. Sadja bi mu ponudil. Pa nobenega upanja nimam! Srečen bi pa res bil, če bi se odločilo zame!«

»Jaz bi mu pa postregel kar z okusnim sadjevcem,« je omenil September s čutarico v roki. Pa kaj! Če ga ni, ga pač ni k meni in ga najbrž tudi nikoli ne bo! Ne smem pa obupavati! Vse pridelke vestno pospravljam. Morda pa le enkrat zaide k meni!«

»Moje grozdje pa ni kar tako! Ej, če pride, to se bo posladkalo. Pa vinca mu natočim, tistega dobrega iz kota!« je omenil Oktober.

Tudi November se je hahljal:

»Hrami so polni, kar pride naj! Tako bomo zarajali, da bo na vse pozabil!«

Januar jih je poslušal in se nasmehnil:

»Skromen sem in nikomur se ne vsiljujem! Priznam pa, da pod to mojo trdo skorjo utripa čuteče srce, saj se otroka tako razveselim, da sam ne vem, kaj bi mu poklonil!«

»Ti pa, ti! Kaj mu boš pa poklonil, saj sam ničesar nimaš,« se je pošalil April.

»Ej, Aprilček, bedaček prismojenci, tebe nihče nima za resnega, zato raje molči in mi daj mir,« se je branil Januar.

»Ali ste ga slišali, predrzneža! Prismojenec mi je rekel! Le sebe naj pogleda! Mene so vsi ljudje veselili in vem, da se bo Novoletnik enkrat odločil zame! To bo radosti! Kar zaplesala bova! Ti, Januar, ti hladni tukec, boš pa ždel pozabljen v kakšnem kotu! Pa da bi imel vsaj kakšno cvetje, da bi novo leto pozdravil in obsul z rožami! Pa nimaš ničesar! Kaj pač misli dete, da se vedno ustavi pri tebi!« se je razburil Junij.

»Vsak mesec ima svojo vrednost!« ga je mirno zavrnil Januar. »Mojega cvetja pa nikar ne prezrite! Ledene rože imam na oknih in čudoviti kristalni kapniki vise od streh. Moje mrzle sveče mu žare in ledene rože ga pozdravljajo s tihim, hladnim dihom!«

»Ki je mrzel kakor dih smrti!« mu je zabrusil April.

»Pa naj se novo leto ustavi pri vas! je odvrnil Januar in se ozrl vanje brez sovraštva in zavisti, ko je nadaljeval:

»Da, sami si izberite mesec, saj vseh naenkrat ne more pozdraviti in objeti! Seveda ne vem, če vas bo poslušal. Jaz se pa ne bom jezil nad vami, če si izbere enega izmed vas!«

Meseci so se spogledali in nekaj zamrmrali. Naposled so umolknili.

Čas je potekal. Vsi so nestrpno pričakovali novoletnega otroka. Vsi so imeli pripravljene svoje darove.

Že je zavladal December. Pokril si je sneženo kučmo in godrnjajoč, star in betežen počasi odkoracal, da bi pozdravil novoletnega prišleka:

»Letos ga moram jaz pozdraviti, pa če se zgodi ne vem kaj! Vse zapreke bom odpravil, vse premagal!«

Opotekajoč se je drsal in sopihal po sveže zapalem snegu.

Bil je zadnji dan leta. Starina December je čutil, da slabi. S težavo se

je poganjal dalje in se ustavljal na vsak korak.

Tedaj je zagledal novoletnega otroka, ki je prihajal. Niti svojih otrplih rok ni mogel dvigniti, da bi ga objel. Že je pohitel mimo njega naravnost v naročje Januarja, ki ga je ljubeče objel in zginil z njim v daljavi.

Ljudje so si pa želeli srečno in veselo novo leto!

Dve zimski pesmi

Prvo je spesnil veliki ruski pesnik Aleksander Sergejevič Puškin o zimskem večeru na samotni domačiji, drugo pa je napisal naš pesnik Josip Murn Aleksandrov. Pesem slika slovensko zimsko pokrajino.

ALEKSANDER SERGEJEVIČ PUŠKIN

ZIMSKI VEČER

Burja v tmo nebo ovija,
snežne meteže vrti:
včasih kakor volk zavija,
včasih kot otrok ihti.
Zdaj po stari strehi švrka,
tuli divje mimo koč,
zdaj na okence potrka
kot popotnik pozno v noč.

Hiša naša je že stara,
mračen, tožen dom je moj.
Tetka stara, spiš nemara,
da ne govoriš z menoj?
Draga moja, te s hrumenjem
je utrudil burje piš?
Mar kolovrat je z brnenjem
te zazibal — in zdaj spiš?

JOSIP MURN ALEKSANDROV

Zimski časi

Mrzla polja so, gozdovi,
mraz in mrak v deželo gre,
snega polni so vrhovi,
zvečer poti so težke.

Pijva, dobra ti družica
mojih bednih mladih dni,
prepodiva žalost z lica,
naj srce se nasmeji!
Daj, zapoj mi o sinici
za deveto tam goro,
daj, zapoj o krasotici,
ki gre z vrčem po vodo.

Burja v tmo nebo ovija,
snežne meteže vrti:
včasih kakor volk zavija,
včasih kot otrok ihti.
Pijva, dobra ti družica
mojih bednih mladih dni,
prepodiva žalost z lica,
naj srce se nasmeji!

Mlin ne gre več zaporedom,
voda čezenj manj šumi,
potok skriva se pod ledom,
curek skozenj čist blešči.

To so zimski, zimski časi,
sever poti je zamel,
skozi okno zrem po vasi,
skoro bi kosminke štel.

V zobozdravnikovi čakalnici

Teta Pavla in Andrej sta prišla do vogalne enonadstropne hiše.

»Tu je zobna ambulanta!« je pojasnila teta.

Po stopnicah sta prišla na temen hodnik, ki ga je osvetljevala le bedna luč, ki je uhajala skozi edino okno. Potem je teta potrkala na neka vrata in stopila sta v prostor, ki je bil zaseden do zadnjega kotička. Največ je bilo otrok njegove starosti. Odložila sta plašča in ju obesila na obešalnik, potem pa sedla na leseno klop in čakala, da prideta na vrsto.

Iz ordinacijske sobe je prišepal starček in se namenil proti obešalniku. Vsi dečki so sedeli, razen Andreja, ki je takoj vstal in pohitel k starčku. Prijel je za ovratnik njegovega plašča in mu ga pomagal obleči.

»Najlepša hvala!« se je navdušeno zahvaljeval starček.

»Malenkost!« je Andrej skromno odvrnil.

»Tako težko se sklonim, pa sem zelo vesel, če me kdo pomaga obleči. Res, še enkrat najlepša hvala.«

Andrej je odšel na svoj prostor, starček pa je odšepal proti domu. Teta se je nasmehnila: veselje in ponos, oboje je bilo združeno v tem nasmehu.

NA VALOVH PRAGOZDNE REKE

37. Zjutraj so bobni utihnili, kakor bi odrezal. Gambo je stopil k Riberi: »Gospod, nižje doli so plitvine. Tam nas bodo napadli... Obrnimo se nazaj proti Malan-gei, morebiti se rešimo!« Ribera ga je pogledal. »Ne. Pluli bomo naprej. Utihnili so. Zbežali smo jim, pa so utihnili.«

38. Gambo je ubogal ukaz belega gospoda, ki je bil najel njegovo Gazelo; kaj ne bi, vse življenje je samo ubogal... Gazela se je približala plitvinam. Reka je postala širša, globoka komaj otroku do pasu. Le ozek prehod ob bregu je bil ploven. Tja je Gambo usmeril svojo barko.

40. Sedar mu je brez pomisljanja sledil. Pedro je ostal v svojem zaklonu za zabojem in streljal iz zanj prevelike puške, stari Ribera pa je s svojega mesta na premcu naglo pošiljal kroglo za kroglo v nevidne napadalce, skrite za gostim grmovjem, in ob vsakem strelu grdo zaklel.

41. Z brega se je oglasila strojnica. Njeni izstrelki so najprej razbičali vodo ob Gazeli, potem udarili v njen bok, dokler ni nazadnje nevidni strelec našel svoj cilj: stari Ribera je zadet od snopa krogel planil pokonci, se prijel za trebuh in omahnil s krova v vodo.

39. Tedaj so se na bregu spet oglasili bobni. Gambo je, ne meneč se za Riberin ukaz, obrnil Gazelo nazaj proti toku, ampak šibki motor je le počasi obračal okorno barko v novo smer. V istem hipu so se z obeh obrežij oglasili strelji, ki so se naglo zlili v nepretrgano streljanje.

Krogle so takoj uničile krmilo in stari motor, ki je obstal. Gazela ni več ubogala krmarja, zaplula je povprek s počasnim tokom in nasedla na sipini. Položaj njenih potnikov je bil brezupen. »Na breg!« je zavpil Gambo, skočil v plitvo vodo, dvignil roki v vis, in zabredel k bregu.

42. Streljanje z bregov je prenehalo. Reka je počasi odnašala truplo starega Ribere, obarvana okrog njega s krvjo. Pedro je vstal iz zaklona, odvrnil puško in skočil s krova Gazele. Počasi je z dvignjenimi rokami bredel za Gambom in Sedarjem, strmeč v oddaljujoče se očetovo truplo.

43. Pribredli so do brega. Gambo in Sedar sta lezla na suho in obstala pred grmovjem, Pedro pa je, kakor da se ne upa bliže nevidnim napadalcem, še vedno skritim v gostem grmičevju, ostal v vodi. Stal je tam zmeden, še vedno dvignjenih rok, molče, kakor da čaka na smrt.

45. Gambo je pobral puško, ki jo je odvrnil upornik, ki si je prilastil lepo novo Riberovo puško. Obesil si jo je preko rame in stopil pred uporniškega poveljnika: »Če me vzamete medse, ostanem pri vas...« Poveljnik ga je pogledal: »Prav. Morebiti boš še kaj krmaril naše barke!«

47. »In kaj sem storil jaz?« je vprašal Pedro. »Streljal si na nas,« je odvrnil poveljnik, »ampak mi otrok ne ubijamo.« Pedro ga je sovražno pogledal in začel grdo zmerjati poveljnika in njegove ljudi. »Tiho!« je tedaj zavpil Sedar in se prerinil k njemu, »tiho! Tat in ropar si ti, ne oni!«

44. Izza drevesa je stopil vodja uporne čete. Zamahnil je z roko in gruča črnih vojakov je zabredla v vodo do Gazele. Pobrali so z nje vse orožje in hrano, potem pa so razbitino porinili s sipine; počasi jo je voda odnesla, pa ne daleč — preluknjana barka je kmalu potonila. Gambo in

Sedar sta gledala za njo. Ko so se nad dosluženo Gazelo zgrnili še poslednji vrtnici, je Gambo zaprl oči in se obrnil v stran. »Dobil boš drugo ladjo,« ga je skušal tolažiti Sedar. »Odkod? Kdo mi jo bo dal? Ne, nikoli več ne bom imel ladje,« je žalostno odvrnil Gambo.

46. Kaj bomo pa s fantom?« je vprašal poveljnik in pomignil Pedru, naj stopi bliže. »Potoval je z očetom v Loando,« je povedal Gambo, »morebiti ima tam sorodnike?« Pedro je odkimal: »Ne, nimam jih. Oče je hotel nazaj na Portugalsko, v domači kraj. Zdaj vidim, kako prav je

imel...« In Pedro je sovražno pogledal upornike, ki so se zbrali v krog okoli njega. »Res, prav je imel,« je mrzlo odgovoril uporniški poveljnik, »še bolje bi storil, če bi nikoli ne prišel sem. Ampak — ko je včeraj ubil nedolžno ženo, je storil zločin. In zanj je bil kaznovan.«

Naša ladja

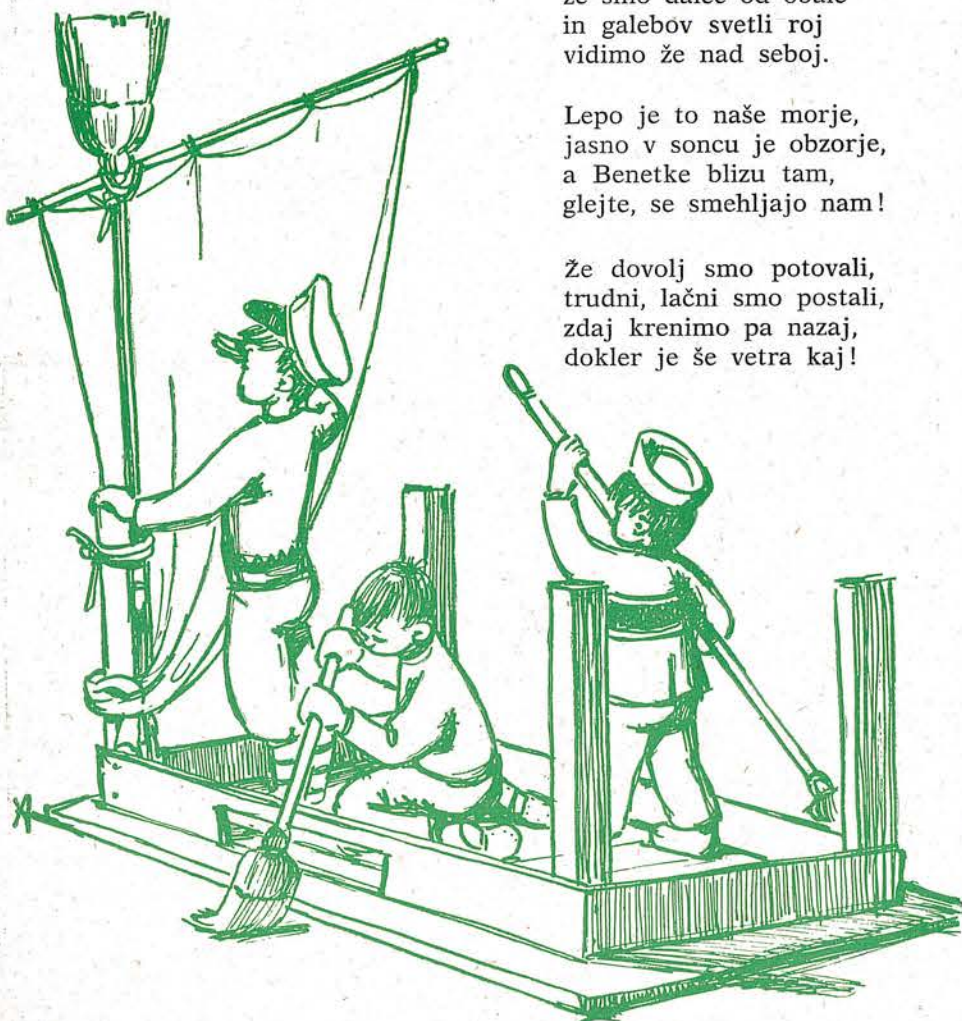
Našo mizo obrnimo
in se vanjo preselimo,
miza pa naj ladja bo,
da popeljemo se z njo!

Hej, kako je morje burno
in zato veslajmo urno,
Boris bodi kapitan,
ker nikoli ni zaspan!

Ladja smelo reže vale,
že smo daleč od obale
in galebóv svetli roj
vidimo že nad seboj.

Lepo je to naše morje,
jasno v soncu je obzorje,
a Benetke blizu tam,
glejte, se smehljajo nam!

Že dovolj smo potovali,
trudni, lačni smo postali,
zdaj krenimo pa nazaj,
dokler je še vetra kaj!

VRABEC - MORNAR

V ribiški vasi ob morju je živela vrabčja družina: oče, mati in petero otrok. Živeli so pač tako, kakor vsi vrabci znajo; letali so v oves in v ječmen na polju, rabutali so rdeče češnje na drevesu, pretepavali so se v prahu, najraje pa so brskali po konjskih figah na cesti. Med ostalimi pticami niso bili nič kaj čislani ptičji rod. Morja so se bali, zlasti, kadar so butali jezni valovi na obalo. Takrat so klavarno čepeli pod napuščem strehe in zavist jih je razganjala, ko so gledali galebe, ki so bliskovito švigali nad razpenjenimi valovi, sedali nanje, lovili ribice, se dvigali spet v višave in kakor misel naglo letali čez zaliv in spet nazaj.

»To bi znal tudi jaz!« je dejal eden od peterih vrabčičev. »Saj imam peruti, poskusil bom!«

»To si pa kar iz glave izbriši!« mu je svetoval oče. »Tudi ptičji rod ima svoj red in svoje postave. Galebom valovi in ribice, vrabcem proso in konjske fige!«

»Oče, vi ste stari in ne razumete mladine!« mu je odbrusil mladič.

Mati se je skoraj onesvestila zaradi predrznosti svojega ljubega sina, oče pa ga je kavsnil po glavi in zarobantil:

»Buča trmasta, ne hodi v zeljnik, če nisi zajec!«

Toda vrabič si je vtepel v glavo, da postane mornar, to se pravi, da bo švignil čez morje v tuji svet. Doma ljudje mrjo, si je mislil. Poskusil je leteti čez zaliv — pa je šlo. Kajpak zaliv ni bil širok, bil je tolikšen ko njiva prosa, vsi paglavci

so ga zlahka preplavali. Ves teden se je pripravljaj na pot in pridno treniral, kot pravijo športniki. Nič koliko komarjev je pozobal, da bo čvrst in vztrajen, in ko je sinilo čez nekaj dni mlado jutro izza otokov, se je poslovil od domačega krova in — švrk na širo morje!

Toda ni še frčal tisoč metrov čez morje, že so mu perutničke pričele omagovati. Pa je zagledal pod seboj jadnico. Zvita buča si je mislil: Počemu bi se trudil, ko pa se lahko peljem! Spustil se je za prečnik in vesel je bil, ko se je tako brez slehernega truda vozil v daljni svet. Toda čim dlje se je jadnica oddaljevala od kopnega, bolj se mu je stiskalo srce od tesnobe. Postalo mu je hu-

do po očetu in materi in po ljubi suhi zemljici, ki trdno stoji in se ne ziblje kot tale krhka jadrnica kot pijanec, ki se vrača iz krčme.

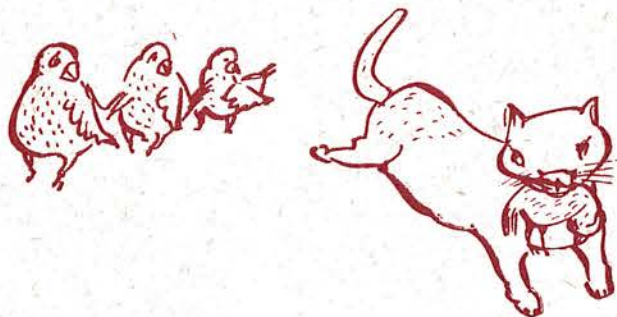
Pa se je odločil, vrniti se. Odgnal se je s prečnika in pogumno zafrfotal čez morje. Toda kako bi njegove majhne perutničke zmagale tako daljavo! Dvigal se je in spet nižal, omahoval je in se spet pognal. S poslednjimi močmi se je zagnal proti svoji domačiji, toda nad zalivom so mu perutničke omahnile in strmoglavil je v morje. Usmiljeni val ga je dvignil in ga vrgel na obrežje.

Tu, na svojih domačih tleh, je poslednjikrat čivknil in za vedno zatisnil svoje oči.

Vsa vrabčja družina se je zbrala okoli njega in žalostno so mu čivkali pogrebno pesem. Galebi so vreščali nad njimi. Oče modrijan se je s krempeljčki popraskal po glavi in dejal:

»Vsakemu svoje: kokoši jajčka, galebu morje, a vrabcu konjske fige!«

»Muci pa vrabca!« je dejala mačka in skočila izza grma ter pohrustala vrabčka-mornarja.

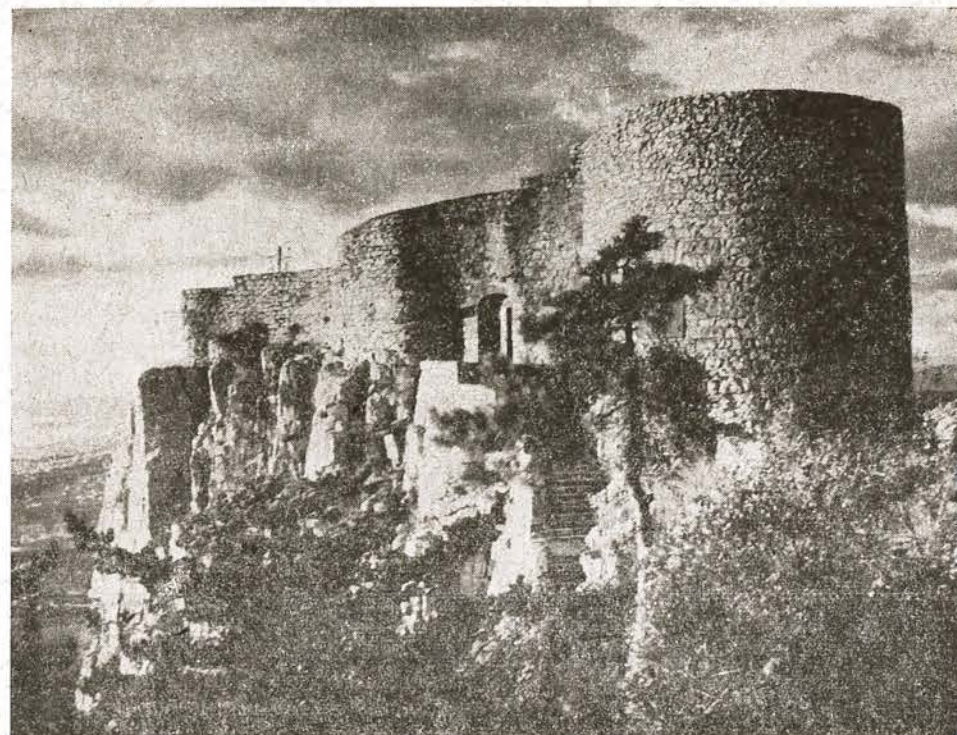

MIRO P.

Strmec - SOCERB

Že Rimljani so si osvojili mogočno skalo nad Dolino, kjer je danes grad Strmec, in si tam postavili utrdbo, ki je branila ljudem s kraške planote, da bi dosegli morje. Tiste čase je bila glavna pot do morja, mesta in solin dolina reke Glinščice in steza na obronkih Šavrinskega gričevja nad Dolino. Rimljani so celo z Muhovega gradu nadzorovali dolino Glinščice, s Strmca pa pobočja ob rečici, ki teče po Osapski dolini. Da so Rimljani imeli na gradu svojo postojanko, pričajo izkopanine, ki so jih našli v grobiščih na gradu. Našli so meče, ščite, igle in drugo. Izkopali so celo nagrobnik z napisom: Valente Cestio, sin Tercija, ki je umrl kot otrok v I. stoletju po Kr.

Baje se je nekoč zatekel v jamo v bližini Strmškega gradu neki Tržičan, krščansko vzgojen mladenič, Socerb po imenu. O njem pripovedu-

jejo sledeče: Ko je bil Socerb 12 let star, je začutil v sebi glas, ki ga je vabil, naj zapusti svet in se umakne v samoto, da bi bil v tesni zvezi z Bogom. In res, mladi fant posluša ta glas in se umakne v jamo, ki se po njem imenuje. V njej je Socerb preživel 21 mesecev. Po tem samotarstvu je sklenil, da se vrne domov. Na poti proti domu mu prekriža stezo velika kača. Prvi trenutek se Socerb kače močno ustraši, a se takoj opogumi in jo s križem pokonča. Zaradi tega navadno upodabljajo svetega Socerba s kačo ob nogah. Kmalu po njegovem prihodu domov mu je umrl oče. Ostal je sam z materjo in z njo pomagal bolnim, ki so iskali pomoči. S tem delom in s svojo ognjevito besedo je mnogim pomagal do svete vere. To Socerbovo navdušenje za božjo stvar ni ugajalo rimski oblasti. K sebi ga je poklical cesarski namestnik v Trstu in ga vprašal: »Si ti tisti čarovnik in zapeljivec ljudstva, ki skušaš odtrgati meščane od templjev naših bogov?« Na to vprašanje Socerb ni odgovoril. Zato pa je namestnik nadaljeval: »Tvoj molk potrjuje tvojo krivdo. Ne potrebujem drugih dokazov.« Socerb pa ga je zavrnil: »Sram me je odgovarjati na tvoje grde besede, ker neumno pripisuješ čarovniji čudeže mojega Gospoda.« Cesar-ski namestnik je skušal z mučenjem spremeniti prepričanje mladega človeka. A ker tega ni mogel, ga je dal umoriti.

To naj bi se bilo zgodilo 24. maja 284. leta. Relikvije tega krščanskega mučenca so v stolnici Sv. Justa v Trstu.

Drzno grajeni grad je bil močna trdnjava proti grabežljivim Benečanom, ki so vdiral na naše ozemlje. Sezidan je bil zaradi obrambe. Na vrhu je raven, dolg 135 m in širok 60. Spušča se strmo v vas in je bil za tedanje čase nezavzetna trdnjava. Dva glavna vhoda sta imela vzdigna mostova. Na grajskem dvorišču, vdelan v živo skalo, je stal vodnjak s pitno vodo in grajska kapela. Močno obzidje in strmi prepadi so čuvali to močno utrdbo, ki je imela na svojem 36 m dolgem hodniku ječe, iz katerih so pozneje izkopali nešteto posmrtnih ostankov ubogih jetnikov.

Grad ni bil last Socerbskih grofov, ki bi na gradu stanovali in tam živeli patriarhalno grofovsko življenje, ampak je pripadal zdaj mestu Trstu zdaj Benečanom kot izpostavljena obrambna točka tržaškega ozemlja. Leta 1615 je bila na gradu huda bitka, v kateri je padlo 3000 beneških vojakov s svojim vojskovodjem Fabijem Gallom na čelu.

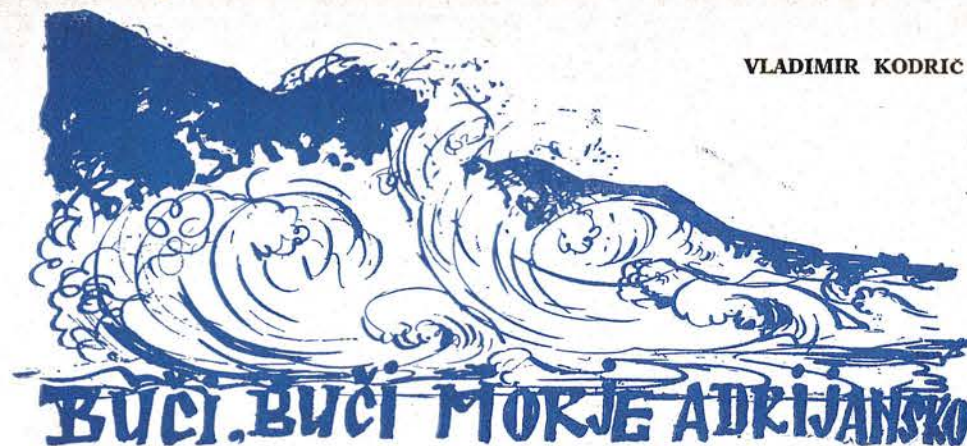
Ko so bili Benečani dokončno pregnani z močno poškodovanega gradu, je grad Strmec postal last grofa Cuccola, ki ga je obnovil in popravil, pozneje pa last barona Petaccija, tržaškega plemiča, ki si je nadel ime grofa Socerbskega, čeprav je na gradu zelo malo živel.

V stoletjih je bil grad močno pokvarjen in na mnogih mestih porušen zaradi hudih bojov in večkratne menjave gospodarja.

Leta 1492 je strela udarila vanj in ga upepelila. Dolgo dobo je ostal grad razvalina in nihče se ni lotil popraviljanja in obnavljanja do leta 1904, ko je prišel v last barona Demetrija Economa, ki ga je leta 1925 popolnoma obnovil in ukazal natančno preiskati jamo v najvišji kotanji za oltarjem, kjer je po pripovedovanju živel sv. Socerb. Vsako leto se bere maša 24. maja, na njegov domnevni smrtni dan. Jama je 210 m dolga in 50 m globoka, z okroglimi kapniškimi stebri in temno sigastimi stenami. V prejšnjih časih je bila tod romarska pot, kjer so častili sv. Socerba. Oltar stoji v ozadju med kapniki, kamor prihaja tudi svetloba. Jama leži 300 m vzhodno od gradu.

Z grajskega obzidja je čudovit pogled na Trst, Istro in Jadransko morje. V dnu doline ležijo vasi Dolina, Kroglje, Boljunec in v ozadju Boršt. Čez planoto je videti bazoviški zvonik. Pri Boljuncu se dobro vidi kanjon Glinščice, kjer je plezalna šola tržaških hribolazcev. Grad Strmec leži 446 m visoko na šavrinskem Krasu, tik jugoslovansko-italijanske meje, na jugoslovanskem ozemlju. V Jugoslaviji iščejo čistost in pristnost slovenskih imen. Ugotovili so, da ime Socerb izvira iz srednjega veka in da sta se prej vas in grad imenovala Strmec. Tako bomo rekli grad Strmec in vas Strmec, kar je bolj pristno kot legendarni Socerb.

Ko se pelješ po lepi asfaltirani cesti iz Kozine proti Koprju in se nad Črnim kalom na odcepu ceste, kjer te velika reklamna plošča z narisom gradu vabi na ogled gradu Strmca, ustaviš in kreneš na desno po 2 km dolgi poti, ki pelje mimo vasi Kastelc, prideš v vas Strmec in skozi vas po strmi stezi na grad. Od tu boš imel edinstven razgled po naši lepi slovenski domovini.

Sonce je stalo že precej visoko, ko smo zakrmarili v nabrežinski portič. Zakaj? Zato, da si dobro vtisnemo v spomin deželo, kjer »...breskve in mandeljni že v februarju cveto«, kakor nam pove domačin Igo Gruden. Zato, ker smo v deželi čup, na katere nas danes spominja le še ta kraj, ki po njih nosi ime *Pri čupah*. Zato, ker so tu nastali Aškerčevi »Jadranski biseri«. Zato, ker je tu dežela kraškega, nabrežinskega marmorja. Zato... ne, od golega naštevavanja nimamo nič. Zato se raje oglejmo malo naokoli.

Ta portič je nastal šele nedavno. Prej je venec skal *Mula* varoval barke in čupe nabrežinskih ribičev. Širši okoliš pa je *Kanovelj*. Malo čudno

se sliši, pa je le res, da so bili domačini s teh skal ribiči, pa še kakšni ribiči! Že od pamtiveka! S svojimi preprostimi čupami so si upali daleč tja do Barbane in Pirana, pa tudi še dlje. Saj res, kaj je čupa?! To je posebnost kraških ribičev! Nabrežinskih, kriških, kontovelskih! To je bil čoln, iztesan iz enega samega debla, dolg 5 metrov, širok 75 cm. Na jarmu (»bracera« so mu rekli domačini!) so slonela 6 metrov dolga vesla. Burja je od hudiča, pravi Kraševac, in ni bilo lahko pri scru ribiču, ki ga je burja zajela daleč od obale. In kaj prida ulova tudi ni bilo, saj je bilo vsem jasno, da — še nikdar ni ribič toliko rib ulovil, da jih ne bi polovico lahko skrtil.

Stari nabrežinski portič

Novi nabrežinski portič

Cupa

Premožnejši so si oskrbeli čozot-ske *bragoce*, nekako 12 metrov dolge barke, kakršna je tale naša. Poleg jader in seveda obveznih vesel so bragoce oskrbeli tudi še z motorji, a to šele v novejšem času, in seveda le petični. Ulov je bil bogatejši, zato pa je moral biti razdeljen na vso posadko v barki. Po celotenski raboti so se ribiči zbrali v nedeljo dopoldne na »placu« (vaškem trgu), oblečeni seveda nedeljsko: bele srajce z zavihanimi rokavi so se močno odražale od njihove od sonca in vetrov ožgane kože. Ko je bilo zbrano vse moštvo barke, so resnih obrazov in važno odšli na gospodarjev dom in...

... resnih obrazov in važno posedejo ribiči okoli mize v hiši. Resno

in važno prinese nunc Tomaž, gospodar v hiši in na barki ni enako, zato tudi zaslužek ne more biti enak. Prvo krono dobi nunc Tomaž, drugo dobi stari krmar Mikola, tretja krona pripade mrežarju Mažeku. Prvi krog delitve je zaključen, začne se drugi: nunc Tomaž, stari Mikola, Mažek in po krono vsak od štirih veslačev-pomagačev. Tretji krog pozna zopet samo prve tri možake in šele četrti krog ugotovi tudi ostalim štirim. Tako se znižuje kupček sredi mize, dokler ni našla svojega lastnika zadnja krona. Medtem pa je botra Tina natočila trpke domače kapljice. Kislo ali veselo (kakor je pač dolgo trajala delitev!) so si možaki nazdravili in si za prihodnji teden želeli enake ali daljše delitve (kakor dolgo je pač trajala danes delitev!). To je bila ribičeva tedenska »obrajtenga« (obračun), ribičev praznik.

Ribiči se odpravljajo na lov tun

Na visoki tunari dol pri Babci pa čepi Drejc. Ob sončni pripeki in dežju strmi v morje pod seboj, mirno, leno, kakor da spi. Hkrati se skoro divje zgane in daleč se razleže njegov krik: *Bavt na bavt, vogi vog, vozi barko naokrog!* Hkrati oživi ves breg: kot da jih je modras pičil, skočijo pokonci postave ob bregu v čupe in, medtem ko se vali po bregu mlado in staro, se okoli jate tunov širi mreža. Ko je vsa jata na široko opasana, se začne delo, pri katerem sodeluje prav vse živo: opasane tune je treba potegniti na breg. To je čofotanja, klikov, hor-rukov, šal, veselja, veselja, veselja... Čim večja je bila jata, čim večje so bile tune, tem večje je veselje, tem večja je radodarnost: ne samo kolnarji (pazniki pri tunari) in lekači (pomagači pri izvlačanju mreže), tudi gospod nunc (župnik) in oštir, betegar (trgovec) in mesar, prav vsa vas, pa tudi onile tujec, ki ga je pot slučajno pripeljala sem, da je radovednost pasel, prav vsi bodo danes jedli tuno. Kolnarji in lekači bodo pa obilno večerjo zalili v oštariji, kakor je prav in po stari šegi.

Da, da, lepi so bili ti časi! Trdo je bilo življenje kraškega ribiča, pa saj drugim ni bilo laže. Toda tudi zabave so si privoščili. Le še redki so, ki se ukvarjajo s pridelki »z njive, ki je ni treba obdelovati«. Tudi čup ni več: Jušto pravi, da so zadnje tri, ena v nabrežinskem, dve v kriškem portiču, bile še v rabi do prve svetovne vojne. Križani so svojo rabili še pozneje, pa le za »tanganje« mrež (namakanje mrež v vroči vodi, v kateri so kuhali taninsko drevesno skorjo, da so bile odpornejše). Danes si lahko radovednež ogleda še zadnji dve čupi: eno v tržaškem, drugo pa v ljubljanskem muzeju.

Tudi olja, ki so ga nekoč pridelovali pri vsaki hiši vsaj za lastno rabo, ni več. Strahovita zima leta 1885 je do kraja uničila olivne nasade, ki se poslej niso več opomogli.

Vendar so Nabrežinci, pa tudi okoličani imeli slej ko prej vedno dovolj zaslužka v domačih kamnolomih. Da, nabrežinski marmor je bil znan že starim Rimljanom, ki so svoje sužnje nagnali v kamnolome, da so si mogli graditi razkošne vile.

Leta 1893 je Nabrežina dala Slovencem Iga Grudna, ki je nekoč povedal:

*Silen, ogromen iz vaših rok
rasel čez Sočo solkanski obok;
vaše so delo do Trsta vozili
kmetje z volmi, čez morje nosili
v Kairo, Ameriko ga parobrodni;
v Pešti, na Dunaju vi ste gradili,
mesta krasili za slavo tujine.*

Igo Gruden, pesnik Krasa in morja

Nabrežinski kamnolom

Kamnar obdeluje velik marmornat kvader

Toda tujec je zagospodaril v kamnolomih in nabrežinski kamnar se je moral trdo boriti za svoj vsakdanji kruh. Že leta 1904 so začeli stavko, ki se je vlekla vse v prve mesece 1905. Enotni nastop kamnarjev in pomoč zavednih tržaških delavcev sta premagala vse ovire in pripomogla

k popolnemu uspehu. To ni bil zadnji nastop kraških kamnarjev, lahko pa rečemo, da je bil eden najznačilnejših, največjih.

Nabrežinski marmor je danes še vedno visoko cenjen, čeprav ga močno izpodrivata cement in železo.

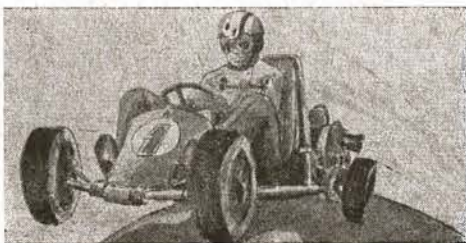
Dalje

Potovanje okoli sveta v go-kartu

Go-kart je pritlikav avtomobil z zelo močnim motorjem. Gotovo bi bili tudi vi otroci zelo veseli, če bi imeli tak avto, da bi se z njim vozili v šolo. S takim pritlikavim avtom je sklenil ameriški časnikar Sta Mott potovati okrog sveta. Meseca septembra je pričel svojo dolgo potovanje v Los Angelesu v Ka-

liforniji, v mestu, ki leži ob obali Tihega oceana. Svoje pustolovsko potovanje namerava zaključiti v letu 1963.

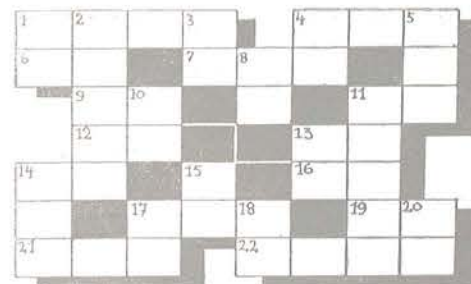
MIRO P.

ZA BISTRE GLAVE

KRIZANKA

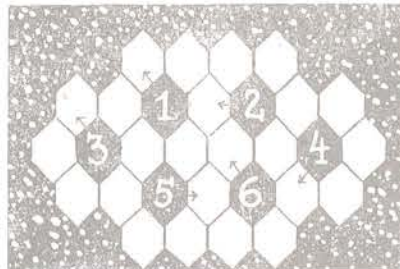
Vodoravno: 1. plazilec, 4. doba, 6. oseb. zaimek, 7. trenutek, 9. kazal. zaimek, 11. egiptovsko božanstvo, 12. ima kolo v sredini, 13. predlog, 14. števnik, 16. veznik (pesniška oblika) 17. železniška proga, 19. igralna karta, 21. predplačilo, 22. ubožici.

Navpično: 1. časovni veznik, 2. moško ime, 3. medmet, 4. junaška pesem, 5. žensko ime, 8. veznik, 10. igralna karta, 11. del sukničja, 13. pritrčni pristov, 14. prva žena, 15.

oseb. zaim., 2. os. ed., 17. kaz. zaimek, 18. dva enaka soglasnika, 20. povrat. oseb. zaim. (3. skl.).

SATOVNICA

Satovnico rešujemo tako, da vpisujemo besede okoli številke v smeri urnega kazalca. Beseda začne pri puščici.

OPISI BESED: 1. nacepljen kos lesa, pripravljen za ogenj, 2. priprava za plezanje, 3. ost, 4. material, s katerim zanetimo ogenj, 5. pojedina ob klanju prašiča, 6. majhen venec.

TRI POSETNICE

ROMAN OST

VINKO ZJEG

IVAN RON

Ugarite poklic teh mož!

UGANKE

(Vojan Arhar)

Se v hiši rodim,
na streho zdrvim,
z vetrom lovim,
v nič razkadim.

Sto kapelj črnila
pijavka popila,
po listu hodila,
sledil zapustila.

Hiška zlata,
v njej dva brata
se lovita,
čas delita.

Rešitve ugank pošljite uredništvu »Galeba«, Opčine pri Trstu — Opicina, Trieste do 15. februarja 1963. Žreb bo trem reševalcem določil nagrado.

REŠITEV UGANK IZ 3. ŠTEVILKE

1. ZLOGOVNA KRIZANKA: Vočoravno: 1. teljca, 3. Butalci, 5. pinceta, 7. banka, 9. narediti, 11. kuretina, 14. torbar, 16. padalo, 18. lazenje, 19. žaganje. Navpično: 1. teleban, 2. capin, 3. butare, 4. ciljati, 6. cena, 8. kamere, 10. direktor, 11. kupola, 12. lipanje, 13. nada, 15. barvanje, 17. loža.

2. MAGIČNI LIK: Vodoravno in navpično: 1. kv, — krater, 2. varen, 3. Andora, 4. naočarka, 5. dobitek, 6. očiten, 7. k, k.

ŠTEVILČNA UGANKA: Ključ: 1, 2, 3 = nož, 4, 5, 6, 7 = klet, 8, 9, 10, 11 = gram, 12 = I.

PREGOVOR: Laž ima kratke noge.

RESITVE SO POSLALI: Peter Starc z Opčin; Jurij Pipan, Aleksander Pertot, Ermes Sartori, Sergij Živic, Lilijana Simonovich in Ondina Pipan iz Barkovelj; Slavica Štolfa in Andrej Tavčar iz Devina; Lovriha Vojko in Adrijan Lovriha iz Doline; Tatjana Prašelj in Majda Cibic s Proseka; Nada Jovičič iz Trsta; Vedrana Račovič, Katarina Floridan, Zvonka Markovič iz Nabrežine; Dino Lovriha iz Boljunca.

IZZREBANI SO BILI: Peter Starc, uč. V. razr. osnov. šole na Opčinah, Majda Cibic, učenka V. razr. osnov. šole na Proseku in Dino Lovriha, učenec IV. razr. osnov. šole v Boljuncu.